
Kaasamine otsustetegemise protsessi

Seminar 14. 12. 2004

[**http://www.praxis.ee/kaasamine**](http://www.praxis.ee/kaasamine)

Kaasamine otsustetegemise protsessi

Seminar 14. 12. 2004

[**http://www.praxis.ee/kaasamine**](http://www.praxis.ee/kaasamine)

Kaasamise teoreetilistest ja rakenduslikest lähtepunktidest

Eveli Iling

eveli@praxis.ee

<http://www.praxis.ee/kaasamine>

Ettekande ülesehitus

- Miks me kaasamisest üldse räägime?
- Millistest teoreetiliste lähenemistega kaasamine on seotud?
- Mis on informeerimine, konsulteerimine ja osalemine?
- Mis on kaasamise olulised põhimõtted
- Mida hõlmab endas kaasamise protseduur?
- Mis on kaasamise vormid ja vahendid?

Kiigates teooriasse...

- **osalusdemokraatia**
huvirühmade/kodanike kaasamine
- **pluralistlik vs. korporatistlik kaasamine**
- **‘valitsemine’ (*governance*)**
kasvav era- ja kolmanda sektori tähtsus
ühiskonna asjade otsustamisel

Kaasamise raamistik

KAASAMINE

s.o laiem raamistik, mille alusel toimuvad:

riik

ühiskond/huvirühm

1. INFORMEERIMINE

(antakse teada plaanitavatest otsustest ja/või õigusaktidest)

riik

ühiskond/huvirühm

2. KONSULTEERIMINE

(konkreetsetelt huvirühmadelt küsitakse arvamusi ja ettepanekuid)

riik

ühiskond/huvirühm

3. OSALUS

(huvirühmadepoolne algatus ja võimalus osaleda otsuste tegemise ja õigusaktide väljatöötamise protsessides)

Miks kaasata? Kaasamine ...

- toob infot, ekspertiisi ja alternatiivseid lahendusi neilt, keda õigusakti mõjutama hakkab
- aitab tuvastada õigusakti mõjusid
- aitab leida ühiselt parima lahenduse ühiskonnale
- tagab parema seaduste rakendatavuse ja täitmise
- suurendab valitsuse vastutust, läbipaistvust ja avatust
- tugevdab seeläbi kodanike usaldust riigi vastu ja õigussüsteemi tervikuna ning
- suurendab lõppkokkuvõttes demokraatia ja poliitike/otsuste kvaliteeti.

Kaasamise olulised põhimõtted

- avatus, läbipaistvus, selgus ja paindlikkus
- info kättesaadavus võimalikult varases staadiumis
- infole ligipääs võimalikult madalate kuludega
- kaasamine olgu laiaulatuslik ja tasakaalustatud
- dialoog olgu pidev ja struktureeritud
- tagasiside
- kaasamiseprotsessi tuleb hinnata ja kontrollida
- kaasamine kui mõtteviis

Kaasamise protseduuridest...

- **Kaasamise alused** (seadused, koodeksid, juhised)
- **Aeg**
- **Huvirühmade väljaselgitamine**
- **Kaasamise dokumentide vorm ja arusaadavus**
- **Kaasamise vormid ja vahendid**
- **Tagasiside**
- **Kaasamisprotsessi hindamine/analüüs**

EL Komisjoni miinimumpõhimõtted

- **Osalus**
- **Avatus ja aruandekohustus**
- **Tõhusus**
- **Sidusus**

Komisjoni miinimumstandardid

- **Selge konsulteerimisprotsessi sisu (sh nõuded dokumentide selgusele ja arusaadavusele)**
- **Konsulteerimise sihtrühmad**
- **Avalikustamine**
- **Osalemise ajaraamistik**
(8 nädalat kirjalikeks konsultatsioonideks, 20 päeva kohtumise tarbeks)
- **Tunnustus ja tagasiside**

Levinuimad vormid ja vahendid

- **mitteametlik konsulteerimine**
- **õigusaktide eelnõude andmine kommenteerimiseks**
- **avalik kommentaaride ja tagasiside periood**
- **avalikud kuulamised**
- **nõuandvad kogud**

(OECD (2002). Regulatory Policies in OECD Countries. From Interventionism to Regulatory Governance.)

Veel kasutatakse....

- Arvamusuuringud
- Fookusgrupid, intervjuud
- kodanike ja ettevõtete 'paneelid'
- Töörühmad, seminarid, konverentsid
- Mittesiduvad referendumid
- Kodanike foorumid ja "kohtud"
- Konsensuskonverentsid
- Traditsioonilised kolmepoolsed komisjonid ja ühised töörühmad
- Kaasaegsed vahendid (meedia, internet) jne

Parlamentide erisused

- Parlamendid saavad *hea kaasamistava* kujundamisele kaasa aidata oma kolme põhifunktsiooni täitmise kaudu: **a) seadusandlus, b) kodanike (ühiskonna) esindamine ja c) täitevvõimu järelevalve.**
- **Kaasamise standardeid ei ole kujunenud.** Huvirühmade kaasamise nõuded on õigusaktide tasandil üsna üldiselt reguleeritud, komisjonide juhtidel on vaba voli toimida vastavalt komisjoni enamuse soovile ja/või oma äranägemisele.
- **Huvirühmade teavitamine ja kaasamine on võrreldes täitevvõimuga mitteformaalsem (sh lobby).**
- **Parlamentide esindajad eeldavad üldjuhul, et peamine kaasamine on toimunud täitevvõimu tasandil enne eelnõu parlamenti jõudmist.**

Täna kuulamast!

<http://www.praxis.ee/kaasamine>

eveli@praxis.ee

